

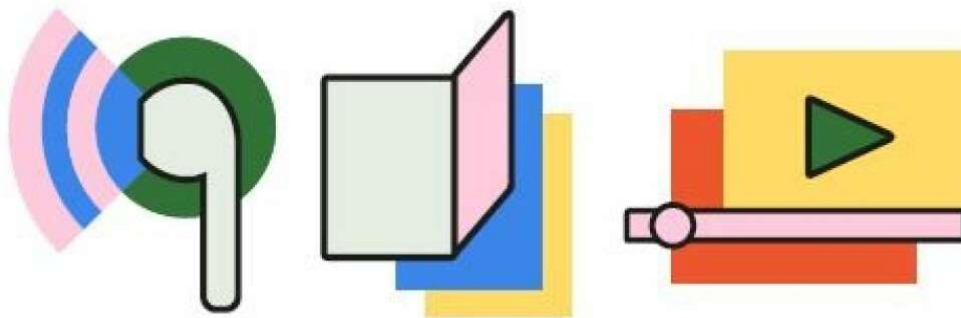
ANNONCE:

GRATIS INSPIRATIONS MATERIALE
TIL FORÆLDREMØDER[KLIK HER](#)

TrykFonden

Anmeldelse:

Værdiernes værdi i pædagogikken

'Teoretisk pædagogik' er et godt bidrag til diskussion af pædagogikkens teoretiske og normative indhold. Merete Wiberg viser, hvordan den pædagogiske praksis er gennemsyret af værdier og hvordan disse værdier kan blive synlige og gøres til genstand for kritisk refleksion. Et virkelig godt bidrag til den pædagogiske filosofi.

Ove Christensen

IDEHISTORIKER & LÆRUDDANNER

PUBLICERET Tirsdag 13. september 2022 - 10:00 SENEST OPDATERET Tirsdag 13. september 2022 - 14:05

Hvad er der på færde, når en lærer tysser på et barn, der er i gang med at hjælpe sin sidemakker, så de øvrige elever i stilhed kan koncentrere sig om deres opgaver? En hel masse, men først og fremmest er der her tale om, at forskellige værdier eller normer er sat i spil i forhold til hinanden: På den ene side den almindelige hjælpsomhed, man forventer af hinanden, når der er behov for det. På den anden side er der hensyntagen til de, der har brug for at arbejde i fred og ro. Derudover er en vurdering og intervention foretaget af en person med legitim autoritet til at sætte rammer for samværet i skoleklassen i spil.

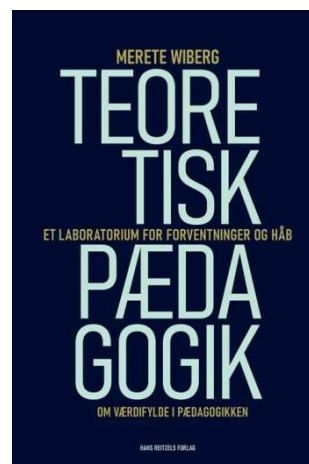
Eksemplet her er hentet fra Merete Wibergs bog med den lange og forholdsvis kryptiske titel 'Pædagogisk teori. Et laboratorium for forventninger og håb. Om værdifylde i pædagogikken'. Det kryptiske, der ligger i at betragte den teoretiske pædagogik som et laboratorium for forventninger og håb, fortager sig dog hurtigt under læsningen, ligesom begrebet værdifylde viser sig meningsfuldt.

Wiberg opererer nemlig med en adskillelse og vekselvirkning mellem pædagogisk teori og pædagogisk praksis. Her er teoriens opgave blandt andet at udgøre en forskel fra praksis, så pædagogikken kan underkastes en række tankemæssige forsøg, der kan bidrage med et undersøgende og kritisk lys på praksis. Teorien er et laboratorium for refleksion, hvor man kan afprøve ideer og forestillinger, der så kan gøres til en optik, hvorigennem praksis kan anskues.

"Hvis teorier skal bidrage til nye perspektiver, skal de ... kunne frigøre sig fra praksis med henblik på at kunne tilbyde nye perspektiver og et kritisk modspil," skriver Wiberg, og hun citerer Johann Friedrich Herbart for, at lærere skal "anvende teori, hvis de vil undgå blot at gentage egne erfaringer." Den kritiske refleksion foregår alle steder i praksis, hvilket også bidrager til den teoretiske pædagogik. Der er dog også behov for at tilføre den kritiske refleksion energi fra et perspektiv, der ikke er bundet af hverdagens handletvang og begrænsninger.

Al pædagogisk praksis er præget af teori og teoretiske forestillinger, uanset om disse gøres eksplicitte eller ej, hævder Wiberg. At undersøge disse teoretiske spor i den pædagogiske praksis og teori er det, hun har sat sig for med udgivelsen. Her har hun et særligt blik for,

Fakta:

Teoretisk pædagogik. Et laboratorium for forventninger og håb. Om værdifylde i pædagogikken

Forfatter: Merete Wiberg

250 kroner

153 sider

Hans Reitzels Forlag

ANNONCE:

MIN VEJ TIL SVENDEBREVET

- Et undervisningsforløb om mere end bare at vælge en uddannelse

Undervisningsportalen **SVENDEBREV.DK** indeholder et komplet undervisningsmateriale til lærerne i udskolingen. Basis er seks unges fortælling om vejen til en faglig uddannelse. Se de nærende historier og tilhørende vejledninger www.svendebrev.dk

”Man er slet ikke færdiguddannet, bare fordi man står med eksamensbeviset i hånden”

”Ethvert pædagogisk udsagn er normativt på den ene eller anden måde. Derfor er den pædagogiske forskning nødt til systematisk at kunne diskutere de værdier, som pædagogiske teorier udkaster, og som manifesterer sig i pædagogisk praksis”, siger hun afslutningsvis i bogen, som er et rigtig godt bidrag til netop dette – at undersøge pædagogisk teori og praksis for de konstellationer af værdimæssige antagelser, der er tilstede. Teoretisk pædagogik er først og fremmest et forsøg på at finde en analytisk tilgang til at gøre værdier synlige, så de kan

**FAGLIGHED TIL
DET NÆSTE
NIVEAU**

diskuteres og vurderes af de pædagogiske aktører – og af de pædagogiske subjekter, som hun kalder dem, der bliver udsat for pædagogisk omsorg.

”Det at gøre værdierne eksplicite gør det muligt at diskutere dem.

Den værdimæssige orientering henter Wiberg primært fra den tyske filosof Nicolai Hartmann, som hævder, at værdier uundgåeligt er en del af vores måde at være i verden på. Da mennesker er sociale væsner, vil der altid være værdier på spil imellem dem. Disse værdier er med til at regulere det sociale samspil, men samtidig bidrager de også til udviklingen af samværet. Værdier er dynamiske og udvikler sig historisk. Det at gøre værdierne eksplicite gør det muligt at diskutere dem. Enhver værdi må kunne begrundes, hvis den bliver udfordret. Således må den tyssende lærer fra anmeldelsens start kunne forklare, hvorfor det var på sin plads at tyse på eleven ud fra en eller flere værdier, der tilsvarende kan spørges ind til. ”Hartmanns blik knytter sig til ønsket om, at mennesker i deres omgang med værdier er analytiske, refleksive og kritiske”, så man kan forholde sig til dem.

Det er en del af det demokratiske sindelag, at værdier hele tiden står til diskussion. Det normkritiske er således en del af den måde, værdier fungerer på, da man hele tiden kan blive nødt til at forklare og argumentere for, hvorfor netop disse værdier skal prioriteres eksempelvis i klasserummet. Demokratisk dannelse er også at diskutere værdier med eleverne. At få værdier frem i undervisningen – som en del af elevernes samvær med hinanden og i fagenes indhold – er en del af opgaven for pædagogiske aktører. Det fremgår også af formålsparagraffen, hvor det jo fremgår, at skolen skal være præget af ”åndsfrihed, ligeværd og demokrati.” Hermed bliver værdier også til noget, der skal gøres til genstand for refleksion og strid i klasserummet, ligesom ideen om demokrati lægger åndsfrihed op til en mangfoldighed af værdier, der gøres til genstand for fælles diskussion.

Derfor må skolen også være præget af en pædagogik, der ikke blot bekræfter det nuværende samfund som selvindlysende rigtigt. Det er en af skolens opgaver at vise eleverne, at der er andre måder at tænke på; at der er andre værdier at bygge på end dem, der opfattes som ’normale’ og ’rigtige’ i det aktuelle samfund. Skolen og uddannelsesinstitutioner står i et dilemma. De skal både være samfundsbevarende og give mulighed for demokratiske samtaler og genfortolkninger af værdier.

Forskere vil have lærere til at diskutere etik med elever

Wiberg udviklet en analytisk model, som skal indfange det, hun kalder for værdifylde. Dette begreb viser hen til at analysere pædagogisk teori og pædagogisk praksis ud fra, hvilke værdier der kommer til udtryk, og hvilke relationer de indgår i med andre værdier. Værdier indgår i konstellationer og findes derfor ikke kun som enkeltstående værdier. ”Min påstand er, at værdifylde er et egnet metabegreb til at indfange og karakterisere det genstandsfelt, som udgøres af værdiindhold og værdirelationer i pædagogisk teori og praksis... Værdifylde er et analytisk begreb, ... som betegner, indkredser og karakteriserer det værdimæssige indhold i pædagogisk teori og praksis.”

Det er en super interessant at følge Wibergs fremstilling og hendes fremhævelse af, hvordan pædagogisk teori og værdier sætter sig spor i den pædagogiske praksis – hvor den pædagogiske tænkning også giver anledning til forventninger og håb gennem det teoretiske laboratoriums normative forestilling om en bedre fremtid for verden og for pædagogikken. Bogen bør finde anvendelse på de pædagogiske uddannelser, som et godt oplæg til diskussion af pædagogikkens normative indhold og forpligtelse – og så kan man bruge den til at diskutere, hvad der er på spil, når en lærer tysser på en elev, der er ved at hjælpe en anden elev.

LÆRERUDDANNELSEN ANMELDELSER DANNELSE PÆDAGOGIK ABONNER PÅ TAGS

